

REMISSVAR

2017-02-21

Fi2016/04014/K

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

Remissvar Valfärdsutredningens delbetänkande Ordning och reda i välfärden SOU 2016:78

Sammanfattning: Småföretagarnas riksförbundet har tagit del av delbetänkandet Ordning och reda i välfärden SOU 2016:78 och är starkt kritiska till de presenterade förslagen då vi anser att de bygger på en ogrundad hypotes att hög lönsamhet är liktydigt med bristande kvalitet. Dessutom visar utredningen en bristande förståelse för de mekanismer som omgärdar en etablering av mindre företag samt ser förbundet att förslaget skulle ge allvarliga konsekvenser för utvecklingen av svensk välfärd. Småföretagarnas Riksförbundet avvisar varje förslag om vinstreglering på konkurrensutsatta marknader och avstyrker därmed de presenterade förslagen.

Småföretagarnas Riksförbundet anser att: Utredningen angriper en angiven problematik från fel håll och drar därmed slutsatser och lämnar förslag som kommer få allvarliga konsekvenser för välfärdsverksamheten framöver. Betänkandet har som utgångspunkt i sitt resonemang att hög lönsamhet är liktydig med bristande kvalitet och att syftet med utredningen är att säkerställa att offentliga medel används till den verksamhet den är avsedd för. Samt att ett eventuellt överskott som huvudregel ska återföras till den verksamhet där de uppstått. Förbundet menar att denna bild är en villfarelse som inte kan konstateras. De utmaningar kring välfärdens kvalitet och utformning som behöver utvecklas löses inte genom att begränsa vinstmöjligheter för privata företag. Att försämra drivkrafterna för nyföretagande, investeringar, kvalitet och kostnadseffektivitet är helt fel väg att gå. Småföretagarnas Riksförbundet konstaterade i sitt remissvar till entreprenörskapsutredningen att förutsättningarna för att bibehålla de traditionella arbetsmarknadsmodellerna är liten och det kommer krävas ett stort förändringsarbete för att nå en ny arbetsmarknadsmodell och en än större samverkan mellan privata och offentliga aktörer. Detta kommer ställa stora krav på myndigheter att reformera arbetsmarknadsreglering, socialförsäkringssystem och skattesystem. Det är rentav så att den stora utvecklingspotentialen ligger i att få ett entreprenöriellt tänkande i rådande offentliga verksamheter och att det är i dessa led entreprenörskap kan vara en förändringsagent.

Entreprenörskapsutredningen visar på de stora konfliktytor som råder mellan de tungrodda byråkratiska myndighetsapparaterna baserade på industrialiseringsperiodens mekanismer och det moderna snabba globaliserade och digitaliserade samhälle vi lever i. Denna diskrepans skapar stora tillväxt och effektivitetshinder för både små och stora aktörer inom välfärdsområdet. I kölvattnet av detta paradigmskifte kan förbundet ha viss förståelse för betänkandets ambitioner och behov av att bibehålla gamla strukturer istället för att vara framåtsyftande och se möjligheterna till ökad samverkan mellan olika välfärdsaktörer. Komplexiteten för det offentliga att transformera sin verksamhet från en utförarorganisation till en beställarorganisation är inte enkel men borde vara en viktigare ingångsvinkel för utredarna att ta fasta på. Istället för att fokusera på "övervinster" så borde utredningen istället titta på hur ineffektiviteten hos de offentliga aktörerna kan vara så omfattande.

Troligtvis är det så att offentlig verksamhet drivs mindre kostnadseffektivt, ett förhållande som är svårt att råda bot på genom att försämlra de privata företagens villkor. Vi har idag goda exempel på sektorer inom den offentliga marknaden som tandvård, byggbolag och IT, som lyckats väldigt väl med en nå en allmänt accepterad balans mellan privata och offentliga aktörer.

Dessa tre områden omsätter tillsammans 208 miljarder på den offentliga marknaden, tandvård 11 miljarder, byggbolag och teknikkonsulter 150 miljarder och IT 47 miljarder. Områdena Skola & förskola, sjukvård och omsorg omsätter tillsammans 110 miljarder, Skola & förskola 40 miljarder, omsorg 40 miljarder och sjukvård 30 miljarder. Detta enligt en rapport om den offentliga marknaden 2016 från Dagens samhälle Research. Att utredningen föreslår att vinstbegränsa vissa marknader och inte titta bredare på hur den offentliga totala marknaden skulle kunna göra än större samhällsnytta är förvånande och beklagligt. Likabehandlingsprincipen verkar inte gälla i detta fall.

Småföretagarnas riksförbund noterar även att regeringen har lyft E-hälsa som ett särskilt viktigt område och att digitaliseringen inom vården ska vara världsledande och skapa nya innovationer, effektivare vård och kunna bli en framtida exportframgång inom tjänstesektorn. Denna ambition blir väldigt motsägelsefull när välfärdsföretag som driver vården framåt, genom att effektivisera och utveckla digitala lösningar och som underlättar vardagen för både vårdtagare och personal, inte får något vinstutrymme för att investera i teknikutveckling. Det är i de mindre företagen som det finns utrymme för testbäddar, innovation och kommersialisering. Ambivalensen blir total när välfärdsföretagen i princip får vinstförbud men IT branschen kan fortsätta sin verksamhet utan begränsning. Den i så fall uppkomna skillnaden mellan dessa aktörer torde leda till att regeringens ambitioner kring E-hälsa inte kommer att lyckas.

Småföretagarnas Riksförbund anser vidare att utredaren visar en bristande förståelse för de mekanismer som omgärdar en etablering av fåmansbolag. I avsnittet Konsekvenser för små och stora företag landar diskussionen i en felaktigt utmålad bild av att företagare i fåmansbolag inom den privata välfärdssektorn huvudsakligen drivs av målsättningen att skatteplanera genom utdelning till lägre beskattning kontra löneuttag till högre beskattning via 3:12 reglerna. Småföretagarnas Riksförbund avstyrkte i sitt remissvar till 3:12 utredningen SOU 2016:75 de förslag som presenterades där. Förbundet anser att ett orimligt skattepåslag via 3:12 reglerna i kombination med ett en vinstbegränsning begränsar möjligheterna för små företag att utvecklas och begränsar därmed möjligheterna till ett idag så viktigt ökat arbetsutbud. Den enligt oss felaktiga grundinställning till småföretags bidrag till samhällsnyttan som ligger som grund för betänkandets förslag motbevisas av en mängd nationalekonomer som menar på att det finns flera anledningar till att inte likställa entreprenörens insats med en anställds insats, vilket kan motivera att skattesystemet särbehandlar entreprenörer.

Exempelvis skiljer sig entreprenörens insats från den anställdes när det gäller den risk som tas. Det finns även forskning som visar på att entreprenörskap leder till positiva spridningseffekter och rent av kan betraktas som en egen tredje produktionsfaktor som skiljer sig från arbete och kapital. En är att det skatterna finansierar i form av ekonomiska trygghetssystem inte kan utnyttjas i samma utsträckning av en entreprenör som en anställd vilket innebär att entreprenören missgynnas. Detta i sig kan motivera en lägre beskattning av entreprenörer. En annan aspekt är att entreprenören ofta investerar både sitt humankapital, sitt egna finansiella kapital och ibland även sin bostad (genom belåning) i ett och samma företag. Att detta risktagande inte beaktas i diskussionen om operativt

kapital skickar allvarliga signaler till företagare inom alla sektorer att staten misstänkliggör värdet av produktiva entreprenörer. Det är vanligtvis omöjligt att finansiera tjänsteföretag, i synnerhet inte med innovativa lösningar, via traditionella krediter från banker, ALMI och andra. Här sker "finansiering" vanligtvis via att företagaren skjuter upp sina egna löneuttag och pensionsavsättningar till framtiden.

Det finns mycket som pekar på att jobb- och tillväxtskapande aktiviteter i Sverige idag i stor utsträckning sker i små och nya företag. Entreprenörer kommersialiserar uppfinningar och ser därmed till att de sprids och får ett större samhällsekonomiskt värde. Det är dock inte bara små företag som sprider kunskap och kommersialiserar uppfinningar. Detta görs även i större företag och det finns forskning som visar att spridningseffekterna av forskning i form av kunskapsöverföring är större från storföretag än mindre företag. Det är alltså inte storleken på företaget som är avgörande utan snarare hur innovativt och kunskapsintensivt det är.

Här kan man skilja på produktivt, improduktivt och destruktivt entreprenörskap. Produktivt entreprenörskap är värdeskapande, improduktivt entreprenörskap omfördelar existerande värden och destruktivt entreprenörskap förstör värden. Förbundet är av den bestämda uppfattningen att de privata aktörer som verkar inom de utpekade välfärdsområdena till allra största del kan anses som produktiva entreprenörer med en ambition att utveckla och förbättra skola, vård och omsorg i god samklang med de offentliga aktörerna. Att utredaren på regeringens uppdrag då utgår ifrån tesen att entreprenörskapet inom välfärden domineras av ett improduktivt och destruktivt entreprenörskap, vilket inte på något sätt bevisas i utredningen, är djupt beklagligt. En ökad konkurrens i kombination med gemensamma utvecklingsmål mellan forskning, det offentliga och privata borde vara den självklara målsättningen för att ligga i framkant på den globala marknaden. Utredningen drar tyvärr enligt oss den felaktiga slutsatsen att den bästa lösningen på avsaknad av kunskap kring effekten av ökad konkurrens och vinstsyftande företag skulle vara ett införande av en vinstbegränsning. Snarare så borde utredaren i avsaknad av kunskap om effekterna kring ökad konkurrens föreslå vidare framåtsyftande utredningar och inte dessa bakåtblickande begränsningar. Att utgå ifrån en icke vedertagen hypotes och presentera ett förslag om en vinstbegränsning som kan få allvarliga konsekvenser inom hela välfärdssektorn är att betrakta som en rysk roulett med svensk välfärd.

Avslutningsvis förtydligar Småföretagarnas Riksförbund att vi avstyrker förslagen i SOU 2016:78.

I detta ärende har förbundsordföranden Leif Svensson beslutat och näringspolitisk samordnare Mattias Andersson varit föredragande.

Med vänlig hälsning

Leif Svensson

Förbundsordförande